

Nieuwe wind waait door Belgisch witrood



*De witrode stier
Umberto vertrekt
binnenkort naar de ki*

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Piet (40) en Bart (38) Van Laere
aantal dieren	65 holsteins, 35 witroden en 200 Belgisch witblauwen
grondgebruik	25 ha mais, 35 ha weiland, 6 ha grasklaver en 4 ha voederbieten
rollend jaargemiddelde	8589 kg melk met 4,59% vet en 3,66% eiwit



Bassevelde

Lokale rundveerassen verdwenen stilaan uit het Vlaamse landschap. Ook de familie Van Laere zag hoe de holsteinkoe dominant werd, maar bleef bewust inzetten op het Oost-Vlaamse witroodras. Met een eenmalige kruising waait er een nieuwe wind door het rode, robuuste ras.

TEKST JUSTINE POPPE

Het huidige koeienlandschap kwam er niet vanzelf. Dat weet de familie Van Laere uit Bassevelde als geen ander. Georges (72) en Lutgarde (60) gaven het bedrijf door aan hun zonen Piet (40) en Bart (38). Ze zagen hoe de holsteinkoe Vlaanderen veroverde en de lokale rassen onderdrukte. Zelf bleven ze trouw aan het Oost-Vlaamse witroodras. Maar helemaal ontsnappen aan de holsteinisering deden ze niet. 'Een paar van onze lokale witroden lieten we, zoals bij iedereen, kruisen met een holsteinstier', vertelt Bart. Samen met zijn broer Piet runt hij een opvallend gemengd bedrijf, waar ze 35 zuivere witroden en 65 holsteins onder hetzelfde dak melken met een 2x6-visgraatmelksysteem. Ook hebben ze 200 Belgisch-witblauwdieren. Het samen houden van beide rassen maakt de verschillen duidelijk: witroden zijn kleiner, grover, hebben een sterkere achterhand en een lagere achteruier. 'Hierdoor is tussen de achterpoten melken in een zij-aan-zijmelstal lastiger', zegt Georges. Volgens de familie zijn de witroden robuuster, minder extreem gefokt, hebben ze minder opstartproblemen en een betere vruchtbaarheid, waardoor ze sneller drachtig worden. Beide rassen krijgen hetzelfde rantsoen, dat van oktober tot begin mei bestaat uit 23 kg mais, 20 kg gras, 8 kg persulp en 10 kg voederbieten, in laagjes gevoerd aan het voerhek. 'Als ik tmr zou voeren, zouden de witroden te vet worden', stelt Bart. In krachtvoerautomaten krijgt elk dier brok naargelang haar productie. Het rollend jaargemiddelde van de hele melkproducerende veestapel bedraagt 8589 kg melk met 4,59% vet en 3,6 % eiwit. Specifiek voor het witroodras schat Bart de productie op circa 7000 kg melk met gemiddeld iets hogere gehalten dan de holsteinkoeien.

Twaalf ki-stieren

Piet legt uit waarom de verdringingskruising niet bij de volledige witrode veestapel is doorgevoerd. 'Vanaf het jaar 2000, toen een van onze witrode koeien honderdtonner werd, kwam een subsidie voor het witrode ras ter sprake. Die bedraagt 280 euro per koe per jaar. Dan reken je toch even.' Met die subsidie wil de overheid de genetische diversiteit van rundveerassen behouden. Er wordt zo een levende genenbank gevormd, waar op teruggevallen kan worden als er bij het holsteinras problemen opduiken door een virus of



De broers Bart (links) en Piet (rechts) runnen samen het bedrijf. Ouders Lutgarde (midden) en Georges (niet aanwezig tijdens fotomoment) springen bij waar nodig

klimaatverandering bijvoorbeeld. Dat deden overheden eerder al met planten. Naast de subsidie noemt Piet de lagere veeartskosten en de 8 à 9 procent meer vlees bij verkoop als reforme koe als voordelen van de witrode koeien. 'Als je er uw boterham mee verdient, waarom zou je ze dan wegdoen?', vraagt hij zich af. 'Uiteindelijk draait het om de winstmarge.'

Maar vooral vanwege hun fokkerijpassie kunnen de veehouders geen afscheid nemen van het ras. Die passie zie je terug in de vele foto's van prijskampkampioenen in hun huis. Een van die foto's, waarop de nationale witroodkampioene Werna staat, stamt uit 1984. 'Zij was toen de koe van de toekomst van het witrode ras, omdat ze een goede uier had en een erg hoge melkproductie', zegt Bart. 'Voor de betere familietakken, zoals die van haar, droegen we extra goed zorg.' Werna is de stammoeder van een paar van hun tot nu toe twaalf ki-stieren. CRV biedt op dit moment negen witrode stieren aan, waarvan drie van Van Laere. Het gaat om Umberto (v. Carlo), Souvenir (v. Kantovanie) en Tamboer (v. Gabriël). Georges toont de productie van Lerna, de moeder van Souvenir en Umberto en verre nakomeling van Werna. In acht lijsten produceerde ze gemiddeld 9608 kg melk met 4,22% vet en 3,33% eiwit. Ter vergelijking: gemiddeld produceert een witrood rund 5558 kg melk met 4,17% vet en

Volgens de familie is een witrode koe (rechts) robuuster, duurzamer en vruchtbaarder dan een holsteinkoe (links)





Naast 65 holsteins en 35 witroden zijn er ook 200 witblauwdieren



In de jongveestaf zijn de verschillende rassen apart gegroepeerd

Zoveel mogelijk **sterke roodbonte boerenkoeien**

Naast witrood fokt de familie Van Laere ook 65 holsteins. Ze zijn fan van sterke roodbonte boerenkoeien. 'De passie voor het roodbonte haarkleed is voortgegreid uit het witrood', duidt Bart Van Laere. 'Ook hebben we liever

een iets gedrongener en sterkere koe die lang meegaat dan een fijn prijkskampdier.' Voor Bart zorgt een goede conformatie, vooral een vlak of licht hellend kruis, voor een probleemloze koe. Vet en eiwit wegen zwaar-

der dan liters melk. Favoriete stieren heeft de familie niet.

'Dikwijls koop ik vijf rietjes van elke stier om te kijken wat het geeft', zegt hij. Zo voldeden Stadel, Mauro, en Jacuzzi al aan hun eisen.

3,38% eiwit, volgens de meest recente mpr-jaarcijfers van CRV. 'De stieren met een hoge productievererving zijn in trek bij veehouders', weet Georges. Zo werd Souvenir in 2024 en 2025 van de in totaal 1262 inseminaties voor witrood 415 keer gebruikt.

Reconstructie-actie voor nieuw bloed

'Ik ben ervan overtuigd dat we qua productie op hetzelfde niveau stonden als mrij als we in de jaren vijftig het fokprogramma hadden verdergezet', denkt Piet. Maar dat fokprogramma hebben ze niet. Sterker nog: witrood fokken is nattevingerwerk, stelt Bart. En de populatie is met een 500-tal koeien en een twintigtal veehouders heel beperkt. De genetische diversiteit onder de dieren is dus klein en de kans op inteelt groter. Daarnaast missen veehouders in het ras een paar eigenschappen, zoals hoornloosheid en hoge producties. 'Dit ondermijnt de vooruitgang in de fokkerij', zegt hij. De SDVR-werkgroep Belgisch witrood van CRV, waar de familie actief lid van is, kreeg van veehouders de vraag of daar iets aan te doen viel. Resultaat: een reconstructie-actie. Die zou van 1 juli 2025 tot 1 maart 2029 een eenmalige kruising van het Belgisch-witroodrund met een ander ras toestaan. Daarna worden deze F1-kruisingen, die dus voor vijftig procent uit Belgisch witrood bestaan, teruggekruist met het Belgisch witrode ras. Voor één keer zouden de F1-kruisingen ook premiegerechtigd zijn, iets wat volgens Bart broodnodig is om het voortbestaan van het ras te verzekeren. 'Ze raden ons aan om in te kruisen met rassen met gelijkaardige eigenschappen. Denk aan een rood haarkleed of een iets gedrongener dier.'

Volgens Bart gaat het niet alleen om nieuw bloed, maar vooral om het binnenhalen van nieuwe eigenschappen dankzij rassen uit een breed fokprogramma. Het verhogen van de productie vinden ze het belangrijkste. 'Wil je het voortbestaan van het ras verzekeren, dan moet je er ook zonder subsidie een boterham aan verdienen.'

Ook het hoornloosheidsgeen willen ze via de actie verkrijgen. 'Je weet nooit wat vanuit de wetgeving later op ons afkomt', legt Bart uit. Rassen op hun lijstje zijn het mrij-ras voor ge-

halten, het Normandisch ras, omdat dat het best lijkt op witrood, fleckvieh voor robuustheid en melkproductie, en red holstein voor een hogere productie en het hoornloosheidsgeen. Noors roodbont en ayrshire vindt de familie te licht.

Vijf voor twaalf

Met de verruimingsactie waait er voor de veehouders een nieuwe wind en is het vooral afwachten wat de kruisingen geven. 'Met de SDVR-werkgroep bezochten we De Vinken-hof, het mrij-bedrijf van de familie Vink', vertelt Georges. 'Daar kregen we zicht op het type mrij-koe dat het beste bij ons past. Dat was erg wenselijk.'

De verruimingsactie is niet het enige wat CRV deed om het ras in stand te houden. 'Om het ras in stand te houden heb je vooral vrouwelijke dieren nodig', zegt Bart. 'We hebben er daarom op gehamerd in de SDVR-werkgroep om gesekst sperma te krijgen. En dat hebben we gekregen.' Georges vult aan: 'Eigenlijk is het vijf voor twaalf voor het witrode ras. De dieren zijn samen met hun fokkers uitgestorven.' Het lijkt erop dat de overgebleven fokkers er alles aan doen om het ras in stand te houden. |



Extra foto's online

Meer beelden van het bedrijf van de familie Van Laere in Bassevelde zijn te vinden op de website van Veeteelt.

► Fotoserie op veeteelt.nl